

KIRURGIJA BITENC

NAVODILA PACIENTU ZA OPERACIJO PLJUČ

POMEMBNE INFORMACIJE

Naslednje informacije vam bodo v pomoč pri pripravi na operacijo in jih boste prejeli ob ambulantnem pregledu.

Datum sprejema v bolnišnico:

V primeru, da datuma še niste dobili, vas bomo poklicali po telefonu.

Vsaj sedem dni pred operacijo prenehajte z jemanjem Aspirina ter drugih zdravil in dodatkov, ki vplivajo na strjevanje krvi (Marevan, Syntron...).

Nekaj dni pred odhodom v bolnišnico se prhajite dvakrat dnevno z milom in vodo, predvsem po prsnem košu. To je potrebno, da zmanjšate število mikrobov na koži. Ne brijte se po operativnem predelu doma, ker lahko nepravilno britje povzroči vnetje in gnojenje v rani. Štuširajte se tudi zjutraj pred sprejemom v bolnišnico. Odstranite vsa ličila in nakit.

Za sprejem v bolnišnico morate biti tešči. Priporočljivo je, da dan pred operacijo uživate lahko hrano, večerja naj bo v tekoči obliki. Dan pred operacijo vzemite odvajalno sredstvo, zlasti če imate težave z odvajanjem.

PRED SPREJEMOM NA OPERATIVNI POSEG VZAMETE:

Zdravila: s požirkom vode vzamete redna zdravila za zniževanje pritiska, ostalih zdravil na dan operacije ne vzamete.

V bolnišnico prinesete:

- Svoja redna zdravila, ki jih boste jemali tudi v bolnišnici
- Očala in druge protetične pripomočke, ki jih uporabljate
- Osnovne higienske potrebščine
- Copate
- Izvide, ki so potrebni za operacijo oz. so vam bili naročeni

S seboj ne nosite vrednih predmetov in večjih količin denarja.

Vaš zdravnik: mag. Marko Bitenc, dr.med., 041 381 609

OPERACIJA PLJUČ

Torakotomija je poseg, pri katerem napravi kirurg v prsno steno med rebri večjo odprtino.

Tako ima pregled in dostop do pljuč in lahko odstrani prizadeto tkivo.

Kako obsežna bo operacija, je odvisno od velikosti in tipa tumorja, njegove razširjenosti ter položaja.

Na obseg operacije lahko vpliva tudi vaše splošno zdravstveno stanje in pridružene bolezni.

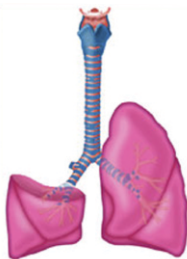
Osnovne vrste operacij so:

- Lobektomija – odstrani se eden od režnjev pljučnega krila
- Bilobektomija – odstranita se dva režnja na desni strani pljuč
- Pulmektomija – odstrani se celotno pljučno krilo
- Klinasta resekcija – odstrani se košček pljuč s tumorjem vred
- Segmentna resekcija – kadar je potrebno odstraniti del pljučnega režnja

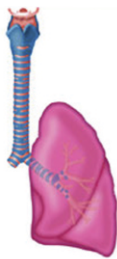
Manjši poseg v prsno votlino je potreben tudi, kadar se želi ugotoviti, za kakšno vrsto bolezni gre in to drugače ni izvedljivo. To so diagnostični posegi v prsnem košu in sem spadajo:

- torakoskopija
- biopsija
- in punkcija.

Zdravnik vam bo natančno razložil, kako obsežna operacija je predvidena v vašem primeru in kakšen potek v zvezi z dodatnim zdravljenjem lahko pričakujete po operaciji.

Lobektomija

Pneumonektomija

Klinasta resekcija

Segmentna resekcija

ODPUST IZ BOLNIŠNICE

Do odpusta, boste sposobni da samostojno hodite in opravljate osnovne življenjske aktivnosti. Za ostale vsakodnevne aktivnosti, ki ste jih opravljali pred operacijo, boste potrebovali še nekaj časa.

Že pred operacijo se dogovorite, kdo vas bo odpeljal domov. Varnostni pas v avtomobilu vas bo zaradi rane mogoče oviral, zato si pripravite manjšo blazino ali mehko odejo, ki jo podložite pod varnostni pas.

Zdravnik vam bo dal vsa potrebna navodila za obdobje po operaciji, dobili boste odpustno pismo za osebnega zdravnika in datum kontrolnega pregleda pri svojem kirurgu. Pripravite si vprašanja, ki bi vas utegnila zanimati.

DOMA

Popolnoma normalno je, da se boste prvih nekaj dni počutili utrujeni in zaskrbljeni. Večkrat na dan po malem počivajte.

Kaj lahko pričakujete in kako ravnati po prihodu v domače okolje ?

Bolečina

Zdravila proti bolečinam za prvih nekaj dni boste dobili s seboj, nato pa se čimprej dogovorite za recept pri svojem osebnem zdravniku.

Bolečina je lahko prisotna še nekaj tednov. Pomembno je, da jo zaradi boljšega počutja in nemotenega vključevanja v normalno življenje blažite.

Rana

Pred odhodom domov vam rano previjemo in zaščitimo z obližem. Preveze doma običajno niso potrebne in že po nekaj dneh lahko obliž brez skrbi odstranite. Oteklina v okolici rane je popolnoma normalna in počasi izgine. Normalno je tudi, da koža v okolici rane ni občutljiva na dotik. Tudi ta neprijetnost sčasoma izgine. Rana je zašita z notranjim šivom, kar pomeni, da vam ni potrebno skrbeti, kdaj boste šive odstranili, resorbirali se bodo sami. Edini šiv je na mestu torakalnega drena, pod rano.

V nekaj dneh po odpustu boste imeli kontrolni pregled in takrat bomo rano ustrezno oskrbeli.

Pozorni bodite, če se prične cediti iz rane ali se pojavijo hujše bolečine in rdečina v predelu rane ali nenadoma dobite povišano telesno temperaturo. To so znaki vnetja, zato nas lahko kadarkoli pokličete in svetovali vam bomo kako naprej.

Lahko se normalno tuširate, vendar ne drgnite mesta rane, dokler ni popolnoma zaceljena. To običajno traja nekaj tednov. Rano nežno osušite z brisačo, v začetku se izogibajte mazanju s kremami ali olji po mestu rane.

Aktivnosti

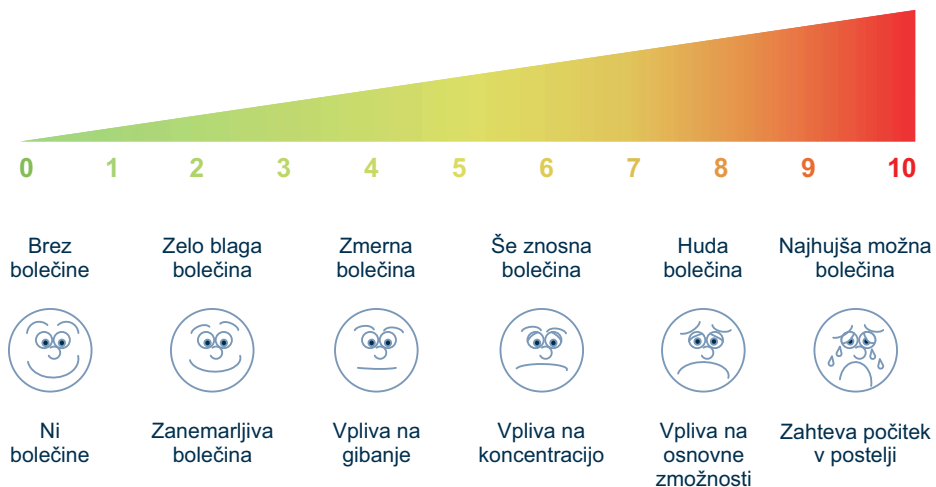
Vaša dolžnost v naslednjih nekaj tednih je, da vsak dan povečujete svoje aktivnosti, izvajate dihalne vaje in kašljate. Tako se boste bolje počuti in vaše okrevanje bo hitrejše. Kadar ste utrujeni, počivajte!

Še nekaj tednov se izogibajte dvigovanju težjih bremen. Bodite pozorni, kar se tiče vožnje z avtomobilom. Vozite lahko, ko se počutite dobro in če zdravila, ki jih jemljete proti bolečinam, to dopuščajo!

BOLEČINA

Po veliki operaciji, kot je pljučna, je obvladovanje bolečine izrednega pomena, saj s tem preprečimo številne komplikacije. Če npr. izvajanje dihalnih vaj in fizioterapije ter kašljanje že samo en dan ni zadovoljivo, v bronhijih zastaja sluz in povzroča slabo izmenjavo plinov in zmanjšano nasičenost krvi s kisikom. Razvije se pljučnica.

Bolečino največkrat ocenjujemo po vizualno - analogni skali (VAS) od 0 – 10. Pri tem 1 – 2 pomeni zelo blago bolečino, 3 – 6 zmerno bolečino in 7 – 10 zelo hudo bolečino.
Medicinska sestra vam bo pogosto zastavila vprašanje: Za koliko vas boli? Pokazala vam bo posebno skalo, s pomočjo katere boste določili stopnjo bolečine.

Če je prisotna bolečina, potrebujete analgetik – zdravilo proti bolečinam.

V nobenem primeru vas ne sme boleti do take mere, da bi zaradi bolečine zadrževali kašljanje, dihanje ali gibanje.

Stopnjo bolečine bomo po določenem času ponovno izmerili in ugotovili učinkovitost analgetika.

SPREJEM NA OPERACIJO

Za sprejem na operacijo se javite v jutranjih urah (o točni uri vas bomo obvestili po telefonu) na recepciji Univerzitetne klinike za pljučne bolezni in alergijo Golnik, kjer vas bo receptor usmeril najprej v sprejemno pisarno, nato pa na intenzivni odderek. Sprejela vas bo medicinska sestra in vam pokazala sobo oz. posteljo, kjer boste preživeli naslednjih nekaj dni. Preoblekli se boste v bolniško pižamo (spodnje perilo ni dovoljeno), vaše osebne stvari bomo shranili v garderobi. Izmerili vam bomo krvni pritisk, srčni utrip, telesno temperaturo ter telesno težo. Prosili vas bomo, da izpolnite potrebne vprašalnike in soglasja ter odgovorite na nekaj zastavljenih vprašanj.

Medicinska sestra vam bo še enkrat razložila potek operacije in z veseljem odgovorila na vaša vprašanja.

Pomagali vam bomo pri britju kože operativnega predela (če je to potrebno). Odstraniti boste morali vse ortopedске pripomočke – očala, leče, zobne proteze.

Dobili boste pomirjevalo v obliki injekcije in sredstvo proti strjevanju krvi, če ga niste dobili pred sprejemom.

Medicinska sestra vas bo na sedečem vozičku odpeljala v operacijske prostore in vas predstavila anesteziistu, zdravniku, ki vam bo dal narkozo.

OBDOBJE PO OPERACIJI

Po operaciji se boste zbudili v sobi intenzivne nege, počutili se boste utrujeni in mogoče zmedeni, kar je popolnoma normalno. Pogosto vas bomo opazovali in izvajali meritve. Opazili boste, da ste priključeni na vrsto cevk in katetrov.

Kisik

Nekaj ur po operaciji boste prejeli dodaten kisik na obrazno masko, ki vam bo olajšal dihanje. Obrazno masko bomo kasneje zamenjali za tanjšo mehko cevko uvedeno v nosnici. Tako boste lahko tudi po malem pili in lažje govorili.

Žilni katetri

V žile boste imeli vstavljenih več cevk. Večja je običajno v predelu okrog vratu in manjše na hrbtne strani dlani ter v zapestju. Preko njih izvajamo določene meritve in skrbimo, da dobite dovolj tekočin in potrebna zdravila. Pozorni morate biti, da jih ob premikanju ne izvlečete.

Urinski kateter

V urinski mehur boste imeli uvedeno cevko, ki omogoča natančno spremljanje in merjenje izločenega urina. Vam pa ni potrebno vstajati iz postelje in skrbeti kako na WC. Kateter običajno odstranimo po dveh dneh.

Torakalni dren

Zrak in tekočine iz prsnega koša se izločajo preko enega ali dveh drenov, ki bo uveden v vaš prsni koš med operacijo. Omogoča, da so pljuča ponovno razpeta in z njim merimo ter spremljamo izločanje tekočine. Dren ostane na mestu dva do pet dni ali več če je potrebno.

VAŠE POČUTJE

Hranjenje in pitje

Nekaj ur po operaciji oz. dokler niste popolnoma zbudeni ne smete piti. Po narkozi lahko čutite slabost in vam gre na bruhanje – v takem primeru boste dobili ustrezna zdravila, oteženo pa je tudi požiranje. Vlažili vam bomo usta, v žile boste prejeli dovolj tekočin, da ne boste žejni. Naslednji dan lahko jeste običajno, lahko hrano. Posebna dieta ni potrebna. Mogoče takoj ne boste imeli apetita, kar pa se sčasoma popravi.

Bolečina

Pomembno je, da po operaciji čutite čimmanj bolečin. Sredstva proti bolečinam boste prve dni dobivali v žilo, kasneje pa v obliki injekcij v mišico oz. tablet. Prosimo vas, da medicinsko sestro opozorite, če zdravila ne bi zadoščala. Pogosto vas bomo glede bolečine tudi vprašali in nikakor ni sprejemljivo, da bolečino tajite. Brez bolečin bo izvajanje fizioterapije in vaj, ki jih boste morali izvajati lažje in učinkovitejše.

Aktivnosti

Za vaše okrevanje je pomembno, da čimprej postanete aktivni. Presenečeni boste, kako hitro po operaciji boste vstali in hodili. Že naslednji dan po operaciji boste sedeli na postelji in ob pomoči tudi stali ob postelji.

Rane

Na prsnem košu boste imeli rano, ki jo bomo redno nadzorovali.

RAZGIBAVANJE IN DIHALNE VAJE

VAJE PO OPERACIJI

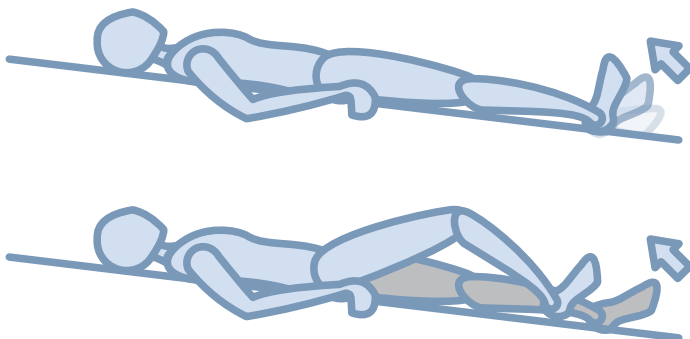
1. Vaje za cirkulacijo

Dvigujte in spuščajte noge. Ponovite 10 krat.

Z nogami krožite v krogih. Ponovite 10 krat.

Pokrčite koleno, s petami na postelji in ga ponovne iztegnite. Ponovite z drugo nogo. Vajo ponovite 5 krat.

Napnite noge v iztegnjenem položaju in preštejte do pet, nato jih ponovno sprostite. Ponovite 5 krat.

2. Dihanje in kašljanje

Globoko dihanje: V sedečem ali ležečem položaju položite roke na spodnji del prsnega koša. Globoko vdihnite in počasi izdihnite. Ponovite 5 krat.

Počasi globoko vdihnite in hitro izdihnite. Ponovite 2 krat.

Kašljanje: Z dlanmi pritisnite rano na prsnem košu, globoko vdihnite in zakašljajte. Ponovite 1 krat.

SPIROMETER

V obdobju okrevanja po operaciji vam je lahko neprijetno ali boleče vdihniti zrak do take mere, kot bi ga sicer. Kot vzpodbudo za pravilno in popolno delovanje pljuč po operaciji potrebujete spirometer. Dobili ga boste že pred operacijo in za izvajanje vaj ga lahko odnesete domov. Ni ga potrebno vračati.

Spirometer je majhna priročna naprava, ki vam po operaciji pomaga, da se pljuča ponovno razpnejo, predihajo in očistijo sluzi in izločkov. Pripomore pri vzdrževanju normalnega vzorca dihanja in meri inspiratorni volumen oz. napolnjenost pljuč z zrakom ob vdihu. Z vajami se privajate na vsakodnevno življenjsko rutino.

Kako uporabljati spirometer?

- Vzravnano sedite in spirometer držite pokončno.
- Normalno izdihnite zrak, nato ustnik spirometra tesno objemite z ustnicami.
- Počasi in globoko vdihnite in poskusite z vdihom dvigniti proti vrhu vse tri kroglice. Sapo zadržite čimdalje (vsaj 5 sekund), nato počasi izdihnite.
- Nekaj sekund počivajte in vajo ponovite 10 krat vsako uro, ko ste budni. Po vsaki seriji vaj poskusite z odkašljevanjem. Rano pri tem čvrsto oprite z rokami ali nanjo pritisnite blazino.

